

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 2C/363/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7612221885
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Dubovinská
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2014:7612221885.7

Rozhodnutie

Okresný súd Spišská Nová Ves, samosudkyňa JUDr. Viera Dubovinská, v právnej veci žalobkyne, G. N., H.. X.X.XXXX, C. T. XXX/XX, K. H. N., právne zastúpenej, JUDr. Jánom Burócim, advokátom so sídlom Chrapčiakova 7, Spišská Nová Ves proti žalovanej, Rapid life životná poisťovňa, a.s., Garbiarska 2, Košice, IČO: 31690904, právne zastúpená, JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom so sídlom v Košiciach, Rastislavova 68, o zrušenie rozhodcovského rozsudku takto

rozhodol:

Zrušuje rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice so sídlom Alžbetina 41, Košice, spisovej značky 2C/62/2012, zo dňa 19.1.2012.

Žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni na účet jej právneho zástupcu, JUDr. Jána Buróciho, trovy konania vo výške 301,06 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaná je povinná zaplatiť na účet Okresného súdu Spišská Nová Ves súdny poplatok z návrhu vo výške 99,50 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Návrhom podaným na tunajšom súde dňa 7.11.2012 sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice, sp. zn. 2C/62/2012, zo dňa 19.1.2012 a náhrady trov konania.

V návrhu uviedla, že uvedeným rozsudkom bola zaviazaná k zaplateniu žalovanej dlžnej pohľadávky vo výške 61,74 eur a k náhrade trov konania vo výške 276 eur. Rozhodcovský rozsudok jej bol doručený dňa 8.10.2012. Právoplatnosť a vykonateľnosť nadobudol dňom 16.10.2012.

V návrhu na začatie rozhodcovského konania žalovaná uviedla, že účastníci rozhodcovského konania uzatvorili platnú rozhodcovskú doložku. Poukázala na to, že rozhodcovská doložka, na základe ktorej súd rozhodol, je súčasťou Všeobecných poistných podmienok v ich XV. časti a táto splyva s ostatnými podmienkami a k podpisu jej bola predložená na začiatku zmluvného vzťahu s podpísaním návrhu na uzatvorenie poistnej zmluvy, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou.

Rozhodcovská doložka je v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Jej použitie predstavuje výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Rozhodcovská doložka znemožňuje spotrebiteľovi dosiahnuť rozhodovanie sporu inak než v rozhodcovskom konaní. Fakticky jej bola odobratá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Ako spotrebiteľ nemala možnosť výberu vzhľadom na splynutie rozhodcovskej doložky s ostatnými podmienkami. Rozhodcovská doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdlosti po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu. Na uvedenom nemení nič skutočnosť, že v deň podpisu zmluvy obe zmluvné strany podpísali aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na rozhodcovskú doložku.

Rozhodcovský rozsudok formálne prevzal argumenty žalujúcej strany a nevyporiadal sa s inštitútmi zameranými na ochranu spotrebiteľa. Priemerný spotrebiteľ má problém porozumieť a v krátkom čase sa zorientovať a zvážiť dôsledky vyplývajúce z rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu. Rozhodcovská doložka predstavuje výrazný zásah do práv a povinností medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pretože nie súd, ale rozhodca rozhodne o právach a právom chránených záujmoch. Rozhodcovská doložka

vyžaduje od žalobkyne, aby sa podrobila rozhodcovskému konaniu, ktoré vopred určil dodávateľ. Zároveň navrhla, aby bola súdom odložená vykonateľnosť napadnutého rozhodcovského konania. Súd uznesením sp. zn. 2C 363/2012 - 22, zo dňa 10.4.2013 odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku sp. zn. 2C/62/2012, zo dňa 19.1.2012, vydaného JUDr. Bohumírom Zaujecom, rozhodcom Arbitrážneho súdu Košice. Krajský súd v Košiciach rozhodol o odvolaní žalovanej proti predmetnému uzneseniu a rozhodol tak, že potvrdil prvostupňové rozhodnutie uznesením sp. zn. 3Co/232/2013-39, zo dňa 28.8.2013.

Žalovaná navrhla žalobu zamietnuť, pre bezdôvodnosť návrhu a pokiaľ žalobkyňa nezaplatí súdny poplatok z návrhu na začatie konania, žalovaná poukázala na zákonnú povinnosť súdu zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku. Tvrdenie žalovanej o neplatnosti rozhodcovskej doložky označila za nepravdivé a vzhľadom na formu rozhodcovskej doložky a spôsob jej verifikácie nemožno mať žiadne pochybnosti o tom, že táto rozhodcovská doložka bola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a v dôsledku jej individuálneho dojednanania nemožno skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Žalobkyňa súhlasila so znením rozhodcovskej doložky, a teda aj keby rozhodcovská doložka založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, nebol by súd oprávnený ju skúmať a to v súlade s ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uvedené tvrdenie navyše nie je pravdivé. Hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán nezakladá samotné dojednanie rozhodcovskej doložky, pretože ani zákon použítie rozhodcovskej zmluvy v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje.

Žalobkyňa v rozhodcovskom konaní bola úplne pasívna a nevyužila žiadne zo svojich procesných práv garantovaných rokovacím poriadkom arbitrážneho súdu ako aj inými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je konaním o merite veci ale je konaním o preskúmanie zákonnosti postupu a záverov rozhodcovského súdu z hľadísk a dôvodov taxatívne uvedených v § 40 ods. 1 písm. a) až j) zák. č. 244/2002 Z.z. Všeobecný súd nedisponuje žiadnym oprávnením preskúmať rozhodcovské nálezy či uznesenia rozhodcov, tj. preskúmať tieto rozhodnutia po stránke vecnej, resp. právnej.

Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní zotrval na podanom návrhu. Uviedol, že rozhodcovský súd nemal založenú právomoc na rozhodovanie vo veci vzhľadom na neprijateľnú zmluvnú podmienku - rozhodcovskú doložku a vzhľadom na skutočnosti uvedené v návrhu. Poukázal zvlášť na to, že žalobkyňa nebola poučená o význame a účele rozhodcovskej doložky.

Súd vykonal vo veci dokazovanie, výsluchom účastníkov konania, svedkyne P. Z. K., oboznámil sa s listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav:

Rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 2C/62/2012, zo dňa 19.1.2012, vydaným Arbitrážnym súdom Košice so sídlom Alžbetina 41, Košice, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 16.10.2012, bola žalobkyňa zaviazaná zaplatiť žalovanej sumu 61,74 eur a nahradiť trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur.

Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia rozhodcovský súd sa zaoberal svojou právomocou vo veci rozhodnúť a dospel k záveru, že jeho právomoc je daná. V odôvodnení konštatuje, že z písomného poverenia žalobcu z 1.1.2009 resp. z časti XV. predložených poisťných podmienok vyplýva, že poisťovňa určila na prejednanie všetkých sporov Arbitrážny súd Košice. Z osobitných dojednaní vyplýva, že rozhodcovská doložka bola krytá samostatným podpisom žalovanej (v tomto konaní žalobkyne), ktorý nebola povinná ju v rámci zmluvy ako celku podpísať. Žalovaná mala možnosť zmluvnú podmienku neprijať bez toho, aby to ovplyvnilo zvyšok poisťného vzťahu, mala teda možnosť úpravu časti XV. poisťných podmienok úplne vylúčiť. Na základe toho posúdil rozhodcovský súd rozhodcovskú doložku ako platnú. Rozhodcovská doložka neobsahuje ustanovenia, ktoré by mali žalobcu (v tomto konaní žalovanú) zvýhodňovať a tým spôsobiť nerovnováhu vo vzájomnom vzťahu v neprospech žalovaného.

Uvedený rozhodcovský rozsudok prevzala žalobkyňa do vlastných rúk dňa 8.10.2012, čo je zrejme z doručky predloženej rozhodcovským súdom. Rozhodcovský rozsudok č. 2C/62/2012, zo dňa 19.1.2012 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 16.10.2012.

Dňa 23.6.2007 bola medzi žalobkyňou a žalovanou uzatvorená poisťná zmluva č. XXXXXXXXXXXX so začiatkom poistenia dňa 24.6.2007 a koncom poistenia dňa 24.6.2058, na dobu 51 rokov. Zmluva v závere obsahuje vyhlásenie osoby, ktorá poisťnú zmluvu uzatvorila (žalobkyne), že bola oboznámená so Všeobecnými poisťnými podmienkami pre životné poistenie, ktoré sú súčasťou tejto poisťnej zmluvy.

Všeobecné poisťné podmienky žalovanej predložené žalobkyňou spolu s poisťnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX, v časti XV. s názvom „Rozhodcovské konanie“ obsahujú rozhodcovskú doložku, kde podľa bodu 1 tohto článku, poisťovňa a poisťník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom.

Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších doplnkov s výlukami a odchylnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom. Podľa bodu 2 uvedeného článku pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený od prípadu k prípadu tromi fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. S uvedeným vyjadruje poisťník súhlas svojim podpisom na týchto všeobecných poisťných podmienkach.

Za všeobecnými poisťnými podmienkami, ktoré boli podpísané žalobkyňou dňa 23.6.2007 sú uvedené „Osobitné zmluvné dojednania“ č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, kde podľa bodu 2 poisťník a poisťovňa vyjadrujú svojim podpisom vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti všeobecných poisťných podmienok. Osobitné zmluvné dojednania sú podpísané žalobkyňou dňa 23.6.2007.

Žalobkyňa účastníckou výpoveďou potvrdila, že so žalovanou resp. jej právnym predchodcom uzavrela poisťnú zmluvu v roku 2007 prostredníctvom sprostredkovateľky poistenia, p. K., bez prítomnosti tretej osoby. Bola ňou uistená, že poisťná spoločnosť má dobré obchodné meno, sprostredkovateľka vystupovala veľmi dôveryhodne, nemala pochybnosť o výhodnosti poisťnej zmluvy. Vzhľadom na presvedčivosť sprostredkovateľky, ktorá je predložila vyplnené tlačivá len na podpis, nepovažovala za potrebné text predložených listín prečítať. K podpisu listín nebola nútená, mala vedomosť, že poisťné vo výške 16,59 eur má platiť po dobu dvoch rokov. Žalobkyňa pojem a význam rozhodcovskej doložky nebol známy, nevie čo tento pojem znamená. Potvrdila, že na poisťných podmienkach sa nachádza jej podpis, avšak nič v súvislosti s rozhodcovským súdom jej nebolo vysvetlené a nebola poučená o riešení sporov arbitrážnym súdom.

Právny zástupca žalovanej tvrdil, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná, preto je platná a zákonná. Poukázal na všeobecné poisťné podmienky, ktorých podpisom žalobkyňa potvrdila ich prevzatie a následne osobitným zmluvným dojednaním č. 1/2007 ku konkrétnej poisťnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX žalobkyňa osobitne podpísala vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV v časti týchto VPP a toto chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Teda tvrdila, že rozhodcovská doložka bola individuálne medzi účastníkmi konania dojednaná, bola krytá samostatným podpisom žalobkyne a žalobkyňa mala možnosť zmluvnú podmienku neprijat'. V dôsledku individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky nemôže súd skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach aj keby rozhodcovská doložka založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Poisťník na osobitnom tlačive pred podpisom poisťnej zmluvy bol osobitne poučený a upozornený na obsah všetkých poisťných plnení, dobou trvania poistenia, spôsobom zániku poisťnej zmluvy, platenia poisťného a jeho splatnosťou, vrátane dôsledkov neplatenia resp. nepravidelného platenia, spôsobom stanovenia odkúpnej hodnoty a podobne. Žalobkyňa podpisom Záznamu o potrebách a požiadavkách klienta potvrdila, že jej boli o poisťnom vzťahu poskytnuté odborné informácie zo strany finančného agenta. Rozhodcovská doložka nebola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou, pretože žiadnej zo zmluvných strán nedávala neprímerané procesné výhody, ani na úkor žiadnej zo zmluvných strán nevytvárala značnú procesnú nerovnováhu a tak k žiadnej nerovnosti v neprospech spotrebiteľa v konaní pred arbitrážnym súdom nedošlo. Rozhodcovský súd riešil aj otázky platného uzavretia rozhodcovskej doložky a v rámci plnenia tejto povinnosti nijako neporušil predpisy na ochranu spotrebiteľa a nepriznal žalovanej neoprávnené nároky.

V konkrétnom prípade Dodatkom č. 2 (bod 7., časť XVII. Ods. 11b.) ku Všeobecným poisťným podmienkam poisťníka bola daná dodatočná možnosť po uzavretí poisťnej zmluvy ovplyvniť dohodu o rozhodcovskom konaní tak, že rozhodcovské konanie bolo možné odmietnuť bez toho, aby sa takýmto výkonom práva bol akokoľvek dotknutý zvyšok poisťného vzťahu. V danom prípade mohla žalobkyňa (poisťník) jej viazanosť dohodou o rozhodcovskom konaní ovplyvniť dva krát a to nepodpísaním osobitných zmluvných dojednaní a dodatočným odmietnutím rozhodcovského konania po uzavretí poisťnej zmluvy v dodatočnej 30-dňovej lehote, aj keď predtým osobitné dojednanie podpísala.

Text Osobitných zmluvných dojednaní je samostatne graficky, vizuálne aj právne oddelený, obsahuje len dva body a je teda stručný, zrozumiteľný, bez toho aby mohol spotrebiteľa akokoľvek zavádzať, pričom na znak vôle a súhlasu s jeho obsahom je samostatne verifikovaný menom a priezviskom, miestom, dátumom, číslom občianskeho preukazu a osobitným podpisom žalobkyne vzťahujúce sa len k týmto dojednaniam. Preto súd v dôsledku individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky nemôže skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. V zmysle smernice č. 93/13/EHS ochranu nepožíva každý spotrebiteľ bez rozdielu, ale len ten spotrebiteľ, ktorý je aspoň priemerne obozretný a vnímavý. Vzhľadom na formu rozhodcovskej doložky a spôsob jej verifikácie nemožno mať pochybnosti o tom, že táto rozhodcovská doložka bola so spotrebiteľom individuálne dojednaná, a v prípade keď žalobkyňa tvrdí opak, tak vzhľadom na skutkové okolnosti sa v takom prípade nemôže jednať o priemerne obozretného a vnímavého spotrebiteľa, pretože rozhodcovská doložka bola uvedená a dojednaná osobitne, pričom spotrebiteľ ju uzavrel po informovaní profesionálom - finančným agentom vlastným a osobitným právnym úkonom bez vplyvu na zvyšok poisťného vzťahu v prípade uzavretia rozhodcovskej doložky a ani v dodatočnej lehote po uzavretí zmluvy jej dojednanie neodmietol. V Zázname o potrebách a požiadavkách klienta žalobkyňa okrem poučenia a upozornenia o poistení potvrdila, že k návrhu poistenia klient - žalobkyňa nepožaduje nič ďalšie vysvetliť, doplniť alebo dojednať a vyhlásila, že informácie zo strany sprostredkovateľa poistenia jej boli podané vyčerpávajúco, jasne a porozumela im, čo potvrdila svojim podpisom.

Vo svojom písomnom vyjadrení poukázala na 19-te odôvodnenie Smernice 93/13/EHS / „keďže zámerom je medzi iným, aby poisťné zmluvy, ktorých podmienky definujú a popisujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa, neboli podriadené takému hodnoteniu, pokiaľ sa tieto podmienky berú do úvahy pri výpočte poisťného plateného spotrebiteľom“, čo podľa žalovanej znamená, že dohoda o rozhodcovskom konaní v poisťnej zmluve nespadá pod kontrolu spotrebiteľského práva. Rozhodcovská doložka nespôsobuje žiadnu značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, pretože svojím obsahom žalovanej nepriznáva viac práv ako žalobkyňi.

Žalovaná zdôraznila, že predmetné konanie je osobitným konaním a to konaním o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorého predmetom je len prieskum toho, či boli splnené základné podmienky pre prejednanie a rozhodnutie veci rozhodcom a v žiadnom prípade sa nejedná o spotrebiteľský spor, resp. o spor špecifikovaný v ust. § 4 ods. 2 písm. za) zákona o súdnych poplatkoch.

Rozhodcovský rozsudok nie je hmotno-právnym úkonom a je celkom vzdialený od inštitútu spotrebiteľskej zmluvy, pretože sa jedná o individuálny právny akt rozhodcovského súdu svojimi účinkami postavený na roveň rozsudku všeobecného súdu.

Žalovaná zastávala právny názor, že pokiaľ v predmetnom konaní žalobkyňa nezaplatí súdny poplatok za návrh na začatie konania, súd má zákonnú povinnosť zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

V ďalšom obrana žalovanej bola založená na tvrdení, že podaný návrh je neurčitý a bezdôvodný. Poukázala na znenie ust. § 35 zákona o rozhodcovskom konaní „Doručený rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky, ako právoplatný rozsudok súdu“.

Podľa ust. § 40 zákona o rozhodcovskom konaní: „Účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak ... sú splnené podmienky uvedené v § 40 ods. 1 písm. a) až j). Teda samotný zákon výslovne a taxatívne stanovuje dôvody, pre ktoré je možné rozhodcovský rozsudok zrušiť, resp. domáhať sa jeho zrušenia. Podaná žaloba neodkazuje na konkrétne v zákone o rozhodcovskom konaní uvedené dôvody, preto je

z toho pohľadu neúplná a absentujú v nej zákonné náležitosti. V petite podanej žaloby nie je presne uvedené, z ktorého právneho dôvodu žalobkyňa žiada rozsudok zrušiť, čo môže podľa názoru žalovanej mať za následok vznik právnej neistoty, a preto žiadala žalobu zamietnuť.

Svedkyňa, Z. K., potvrdila, že v roku 2007 robila sprostredkovanie uzatvárania poisťných zmlúv pre Prvú česko-slovenskú poisťovňu Rapid, a.s.. I odstupom času si spomína na klientku - žalobkyňu v tomto konaní, ktorá pre ňu bola ako každý iný klient.

Štandardne postupovala tak, že sa preukázala pracovným preukazom, predstavila spoločnosť a čakala na reakciu klienta. Pokiaľ klient prejavil o poistenie záujem, urobila jeho finančnú analýzu a pristúpila ku komplexnému vysvetleniu poisťného produktu. Tvrdila, že podrobne vysvetlila práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy a s klientom prechádzala text zmluvy, s dobou poistenia, výšky poisťného a venovala pozornosť i osobitným dojednaniám. Klient bol upozornený, že pokiaľ nebude platiť poisťné, dôjde k zániku poistenia a prípadne spory môžu byť riešené prostredníctvom rozhodcovského súdu, alebo všeobecného súdu. Od uzavretia návrhu zmluvy materiál sa predkladal spoločnosti a klient mal 30 dní na to, aby si podrobne preštudoval návrh zmluvy, tak tiež mal možnosť od zmluvy odstúpiť. Klient na sprostredkovateľku poistenia mal kontakt. Ak spoločnosťou bol návrh zmluvy schválený, svedkyňa navštívila klienta s definitívnym znením zmluvy. Svedkyňa tvrdila, že žalobkyne sa pýtala či nemá konkrétne otázky, či všetkému porozumela. Zo strany žalobkyne neboli žiadne otázky ani požiadavky na bližšie vysvetlenie.

Podľa § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov tento zákon upravuje
a) rozhodovanie majetkových sporov vzniknutých z tuzemských a z medzinárodných obchodnoprávných a občianskoprávných vzťahov, ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike,
b) uznanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike.

Podľa § 3 ods. 1 cit. zákona rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 4 ods. 1 cit. zákona rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve.

Podľa § 8 ods. 1, 2 cit. zákona zmluvné strany sa v rozhodcovskej zmluve môžu dohodnúť na osobe rozhodcu (rozhodcov) alebo na postupe jeho dodatočného ustanovenia. Ak sa zmluvné strany nedohodli ani na osobe rozhodcu (rozhodcov), ani na postupe jeho dodatočného ustanovenia,

a) pri rozhodcovskom konaní s tromi rozhodcami každá zmluvná strana ustanoví jedného rozhodcu a takto ustanovení rozhodcovia následne ustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu; ak zmluvná strana neustanoví rozhodcu do 15 dní od požiadania druhej zmluvnej strany alebo ak dvaja ustanovení rozhodcovia neustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu do 30 dní od ich ustanovenia, rozhodcu na žiadosť zmluvnej strany ustanoví vybraná osoba alebo súd,

b) pri rozhodcovskom konaní s viac ako tromi rozhodcami sa postupuje primerane podľa písmena a),

c) pri rozhodcovskom konaní s jedným rozhodcom tohto rozhodcu na žiadosť zmluvnej strany ustanoví vybraná osoba alebo súd.

Podľa § 12 ods. 6 cit. zákona zmluvné strany sa môžu dohodnúť, že svoj spor predložia na rozhodnutie určitému stálemu rozhodcovskému súdu. V tom prípade platí, že sa podrobujú predpisom stáleho rozhodcovského súdu podľa § 13 a 14, ktoré sú platné v čase začatia rozhodcovského konania pred týmto stálym rozhodcovským súdom, ak sa v rozhodcovskej zmluve nedohodli inak.

Podľa § 33 ods. 2 cit. zákona rozhodcovský súd musí rozhodnúť o každom návrhu uvedenom v žalobe alebo vo vzájomnej žalobe alebo uplatnenom dodatočne počas rozhodcovského konania; nesmie však prekročiť medze uplatnených návrhov. Nemožno prisúdiť, čo odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom a plnenie, ktoré je nemožné. Rovnako nemožno prisúdiť plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorá je v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, najmä ak obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ak sa dôvod, pre ktorý nemožno prisúdiť plnenie vzťahuje len na časť zmluvy, nemožno prisúdiť plnenie týkajúce sa len tejto časti, pokiaľ z povahy zmluvy alebo jej obsahu alebo z okolností, za ktorých došlo k jej uzavretiu nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. Pokiaľ uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy predchádzala nekalá obchodná praktika, nemožno prisúdiť plnenie v celom rozsahu.

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) cit. zákona účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 40 ods. 1 písm. j) cit. zákona účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzných právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa 40 ods. 2 cit. zákona ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 41 ods. 1 cit. zákona žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa“.

Podľa č. 3 Smernice Rady 93/13/EHS zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a

povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz.

Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Podľa bodu 1 písm. g/ prílohy podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane.

Poistná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania dňa 23.6.2007 o nároku z ktorej rozhodoval rozhodcovský súd, je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Z poistnej zmluvy je zrejme, že žalovaná ako poisťovateľ konala v rámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z Obchodného registra.

Žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže uzatvorila zmluvu ako fyzická osoba. Z predloženej poistnej zmluvy, ani rozhodnutia rozhodcovského súdu nie je zrejme, aby žalobkyňa pri uzatváraní poistnej zmluvy konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Pre spotrebiteľské zmluvy je pritom charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačení tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť zmeniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Týka sa to aj predmetnej veci, pretože poistná zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačenom tlačive, do ktorého boli len vpísané údaje týkajúce sa žalobkyne.

Žalovaná v konaní namietala nesplnenie procesných podmienok na rozhodnutie v tejto veci tunajším súdom. Vzhľadom na vyššie uvedené vo veci ide o spor, ktorý má svoj základ v spotrebiteľskej zmluve a návrh bol podaný žalobkyňou ako spotrebiteľom. Z toho dôvodu je podľa § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch žalobkyňa oslobodená od platenia súdnych poplatkov pre toto konanie a teda námietka nesplnenia poplatkovej povinnosti žalobkyňou uplatnená žalovanou nie je dôvodná.

Po vykonanom dokazovaní mal súd preukázané, že návrh žalobkyne je v plnom rozsahu opodstatnený. V prvom rade súd skúmal, či žalobkyňa si svoj nárok uplatnila včas.

Súd zistil, že rozhodcovský rozsudok bol žalobkyňi doručený 8.10.2012, prevzala ho osobne a návrh bol doručený súdu dňa 7.11.2012 z čoho vyplýva, že nárok žalobkyne bol uplatnený v zákonnej lehote. Dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku sp. zn. 2C 62/2012 je skutočnosť, že rozhodcovský súd rozhodol vo veci na základe neplatnej rozhodcovskej doložky.

Je nesporné, že účastníci (žalovaná s predchádzajúcim obchodným menom Prvá česko-slovenská poisťovňa Rapid, a.s.) uzavreli dňa 23.6.2007 poistnú zmluvu 4021590463, ktorej súčasťou sú i Všeobecné poistné podmienky, prevzatie ktorých žalobkyňa podpísala dňa 23.6.2007.

Súčasťou týchto Všeobecných poistných podmienok je i osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007 k poistnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX na základe ktorého účastníci spoločne a každý zároveň samostatne vyjadrili svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle čl. XV týchto VPP. Zároveň prehlásili, že toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Rozhodcovská zmluva môže byť uzavretá ako samostatná zmluva (samostatný zmluvný dokument) alebo ako rozhodcovská doložka k zmluve.

V danom prípade rozhodcovská zmluva bola medzi účastníkmi konania dojednaná ako rozhodcovská doložka v rámci Všeobecných poistných podmienok k poistnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX.

Súd skúmal, či rozhodcovská doložka (napriek podpisu oboch zmluvných strán) bola medzi stranami dojednaná jednotlivo.

Vzhľadom na vyjadrenie žalobkyne, ktorá sa k týmto skutočnostiam jednoznačne vyjadrila, dospel súd k záveru, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná a to i napriek predloženému listinnému dôkazu - Záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 23.6.2007, pretože ide opäť o predtlačný formulár, kde žalobkyňa nemala na výber možnosť individuálne dohodnúť obsah podmienky. Tento formulár sa týka len obsahu samotnej zmluvy, nie zmluvných podmienok. Nič na stanovisku súdu nemení ani výpoveď svedkyne, P. Z. K., že obsah a význam rozhodcovskej doložky žalobkyni vysvetlila a teda, že rozhodcovská doložka z pohľadu žalovanej bola individuálne dojednaná.

V čl. XV Všeobecných poisťných podmienok v súlade s osobitným zmluvným dojednaním č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. 4021590463 sa účastníci dohodli na riešení ich sporov v rozhodcovskom konaní, pričom nešpecifikovali osobu rozhodcu, nedohodli sa ani na postupe jeho dodatočného ustanovenia v zmysle § 8 ods. 1 cit. zák. a tiež sa nedohodli na tom, že svoj spor predložia na rozhodnutie určitému stálemu rozhodcovskému súdu.

Podľa Rokovacieho poriadku Arbitrážneho súdu Košice účinného od 10.3.2011 - prvej vety preambuly, Arbitrážny súd Košice je stálym rozhodcovským súdom.

Súd teda konštatuje, že osobitným zmluvným dojednaním č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. 4021590463 účastníci spoločne a každý zároveň samostatne vyjadrili svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle čl. XV týchto VPP. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Zároveň v čl. XV Všeobecných poisťných podmienok sa účastníci konania nedohodli na osobe rozhodcu, nedohodli sa ani na postupe jeho dodatočného ustanovenia v zmysle § 8 ods. 1 cit. zákona a tiež sa nedohodli na tom, že svoj spor predložia na rozhodnutie určitému - t.j. konkrétne vymedzenému stálemu rozhodcovskému súdu.

Citované ustanovenie tak hodnotí súd ako neurčitý právny úkon, ktorý je v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka neplatný a zároveň ako právny úkon, ktorý je v rozpore so zákonom č. 244/2002 Z.z. (pokiaľ sa týka ustanovenia § 8 ods. 1 a § 12 ods. 6)- je teda i podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatným úkonom, pričom v oboch prípadoch ide o absolútnu neplatnosť.

Samotná Smernica Rady 93/13/EHS má nepriamy účinok, čo znamená, že je potrebné, aby bola zakomponovaná do vnútroštátneho práva, čo sa udialo novelizovaním ustanovenia Občianskeho zákonníka s účinnosťou od 1.1.2008.

V zmysle § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

V zmysle tohto ustanovenia je jednoznačne formulované, kto je dodávateľom, kto je spotrebiteľom, preto neobstojí tvrdenie žalovanej o neaplikácii Smernice Rady 93/13/EHS s poukazom na bod 19 - tej preambuly.

Kým Smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok. Kritériom neprijateľných podmienok, že ide o podmienky, ktoré sú obsiahnuté

v štandardnej formulárovej zmluve, spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán a nerovnováha musí byť daná v neprospech spotrebiteľa.

Z tohto uhla pohľadu súd jednoznačne konštatuje, že povinnosti spotrebiteľa - žalobkyne, ktoré sú predmetom rozhodcovského rozsudku, nekorešponduje žiadna povinnosť dodávateľa, t.j. žalovanej.

Tiež je nezanedbateľná ani tá skutočnosť, že ak by mal spotrebiteľ riešiť spory výlučne v rozhodcovskom konaní a ak by sa podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu.

Podľa dôvodovej správy k § 5 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka „spotrebiteľ môže svoje právo uplatňovať nie iba v zmysle rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú“.

O typovú zmluvu vrátane rozhodcovskej doložky ide aj v danej veci.

Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení. To platí aj vo vzťahu, keď zmluvný vzťah obsahuje aj vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy a je zrejmé, že spotrebiteľ nemôže meniť formulárovú zmluvu vrátane rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu. Spotrebiteľ mohol rozhodcovskú doložku ako celok prijať alebo odmietnuť.

Nie spotrebiteľ má dokázať, že nedošlo k individuálnemu dojednaniu, ale dodávateľa zaťažuje bremeno presvedčivo preukázať individuálne vyjednanie. Ani výsluchom svedkyne, Ing.

Z. K., nebolo preukázané individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky už i s dôrazom na to, žalobkyňa nemala žiadnu vedomosť, čo tento inštitút znamená.

Na základe týchto skutočností považoval súd rozhodcovskú zmluvu (rozhodcovskú doložku) za neplatnú v zmysle § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z.

Žalobkyňa namietala i neplatnosť doložky s poukazom na ustanovenie § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z.z.

K tomu súd dodáva, že v súlade s dôvodovou správou k zákonu č. 71/2009 Z.z. (t.j. poslednou novelou zák. č. 244/2002 Z.z.) s odkazom na judikatúru Európskeho súdneho dvora mal rozhodca pri svojej rozhodovacej činnosti zohľadniť i konkrétnu judikatúru, najmä:

- Océano Grupo Editorial SA - C-240/98 - oprávnenie (povinnosť) vnútroštátneho súdu zhodnotiť z úradnej povinnosti nekalosť podmienky v spotrebiteľskej zmluve za účelom dosiahnutia všeobecného efektu súdneho rozhodnutia;

- Elisa María Mostaza Claro - C 168/05 - povinnosť vnútroštátneho súdu skúmať neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v konaní o zrušenie rozhodcovského rozhodnutia, hoci spotrebiteľ nekalosť rozhodcovskej zmluvy v rozhodcovskom konaní nenamietal;

- Cofidis - C 473/00 - povinnosť súdu neaplikovať vnútroštátne procesné pravidlo týkajúce sa možnosti namietat neprimeranosť zmluvnej podmienky; možnosť súdu skúmať ex offio nekalú povahu podmienky predstavuje prostriedok vhodný zároveň na zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou, a na prispenie k splneniu cieľa stanoveného v jej článku 7, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok prispievajúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

I ustanovenie § 33 zákona o rozhodcovskom konaní obsahuje úpravu, podľa ktorej nemožno rozhodcovským rozsudkom prisúdiť, čo odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom a plnenie, ktoré je nemožné. Z tohto pohľadu sa mal rozhodca vo svojom rozhodnutí zaoberať samotným predmetom rozhodcovského konania, a to požiadavkou žalovaného na zaplatenie sumy 61,74 eur uplatnenej na základe časti XVII ods. 7a (resp. 8) Všeobecných poisťných podmienok.

V zmysle dôvodovej správy k zákonu č. 71/2009 Z.z. ak voči spotrebiteľovi boli použité nekalé praktiky, alebo ak zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, nie je možné vôbec uvažovať, aby rozhodca vyberal nejakú časť zmluvy a priznával nejaké čiastočné plnenie. Zároveň ide aj o prevenčné

ustanovenie, aby sa dodávatelia zdržiavali používania nekalých praktík alebo neprijateľných zmluvných podmienok. Nejaké zužovanie dopadu neprijateľnej zmluvnej podmienky a nekalej praktiky by sa míňalo cieľom, ktorý sleduje návrh zákona. Nijako pritom nie sú dotknuté nároky dodávateľov uplatniť svoj nárok pred sudcom a novela Občianskeho súdneho poriadku poskytuje veľmi efektívne nové mechanizmy poskytnutia spravodlivosti, vrátane prvkov ochrany spotrebiteľa. Ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, bez ďalšieho pôjde o dôvod na podanie žaloby na okresnom súde, ak pri rozhodovaní boli porušené ustanovenia určené na ochranu spotrebiteľa. Už len z dôvodu, že neprijateľné zmluvné podmienky uvedené v ustanovení § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka sú len demonštratívne vypočítané, nie je možné vypočítať všetky ustanovenia, porušenie ktorých bude dôvodom na podanie žaloby na zrušenia rozhodcovského rozsudku.

Z rozhodcovského rozsudku nevyplýva, či rozhodca predmet sporu posudzoval či neposudzoval ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, či toto ustanovenie Všeobecných poisťných podmienok bolo individuálne dojednané a súd zároveň poukazuje na to, že z predloženého Záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve č. 4021590463 nevyplýva, že by o predmete rozhodcovského konania žalobkyňa touto formou žalovaná vôbec poučovala.

Súd považuje za potrebné dodať, že na prejednanie veci je daná miestna príslušnosť procesného súdu, a to s poukazom na ustanovenie § 88 ods. 2 posledná veta O.s.p. na konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku je však vždy príslušný súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania; ak je navrhovateľom spotrebiteľ, je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého má bydlisko. Z dikcie zákona teda vyplýva, že miestna príslušnosť Okresného súdu Spišská Nová Ves je daná, pretože rozhodcovské konanie vychádzalo zo spotrebiteľskej zmluvy - podľa zmluvy totiž jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa bola žalovanou identifikovaná na základe rodného čísla (nie na základe DIČ) a z obsahu zmluvy nevyplýva, že žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy so žalovanou nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 OZ).

Zároveň poukazuje na to, že v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) zák. č. 71/1992 Zb. (ďalej Zákon o súdnych poplatkoch) je žalobkyňa ako spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu oslobodený od platenia súdnych poplatkov. Žalobkyňa je teda jednoznačne ako spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva oslobodená od platenia súdnych poplatkov v tomto konaní.

V predchádzajúcich sporoch právny zástupca žalovaného namietal i nedostatok právomoci súdu na rozhodnutie o tejto veci a navrhol konanie zastaviť podľa § 106 O.s.p. Súd udáva, že takýto postup by bolo možné zvoliť len pre prípad, ak by sa vec mala podľa zmluvy účastníkov prejednať v rozhodcovskom konaní. Toto ustanovenie nie je pre daný prípad použiteľné, pretože ustanovenie § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. odkazuje na prejednanie návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku príslušným súdom a nie rozhodcom. Teda ani táto námietka zástupcu žalovanej neobstojí.

Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je súčasťou všeobecných poisťných podmienok. Konkrétne je uvedená v článku XV. všeobecných poisťných podmienok s názvom Rozhodcovské konanie a v osobitných dojednaniach. Je tak súčasťou dlhého neprehľadného textu písaného malými písmenami a splyva s ostatnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poisťných podmienkach. Podľa rozhodcovskej doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému - spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Tým mu je ako spotrebiteľovi odobratá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Uvedeným rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Význam rozhodcovskej doložky v porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je totiž osobitý a to z dôvodu, že táto rieši otázku kto v prípade sporu bude rozhodovať o právach a právom chránených záujmoch vyplývajúcich zo zmluvy.

Cieľom rozhodcovskej doložky tak, ako je formulovaná v danom prípade dosiahnuť, aby všetky prípadné spory medzi zmluvnými stranami boli prejednané výlučne rozhodcom a tým znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom.

Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na smernicu Rady č. 93/13/EHS, ktorá uvádza niektoré nekalé podmienky vo svojej prílohe, kde podľa písm. q/ bod 1 tejto prílohy neposkytnúť spotrebiteľovi právo

alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane.

Podľa toho je teda neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov z akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy. Rozhodcovská doložka je tak poukazujúc na citované ustanovenie § 54 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou a teda je neplatná. Keďže rozhodcovská doložka v danej veci núti spotrebiteľa podrobiť sa v prípade sporu výlučne rozhodcovskému konaniu je aj v rozpore s dobrými mravmi a teda je neplatná aj podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Už len vzhľadom na uvedené skutočnosti je preto možné konštatovať, že rozhodcovský súd založil svoju právomoc na neplatnej rozhodcovskej doložke.

Zo strany žalovanej nebolo preukázané jej tvrdenie, že žalobkyňa ako spotrebiteľka mala možnosť odmietnuť podpísať rozhodcovskú doložku bez toho, aby tým bol dotknutý zmluvný vzťah, táto skutočnosť nevyplýva zo zmluvy, ani zo Všeobecných poistných podmienok a ani z osobitných zmluvných dojednaní.

Poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti má súd za to, že rozhodcovská doložka v článku XV. všeobecných poistných podmienok a osobitných zmluvných dojednaní je neprijateľnou podmienkou a teda absolútne neplatnou zmluvnou podmienkou vzhľadom na jej rozpor s ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách a ustanoveniami Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Rozhodcovský súd preto nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a teda nemal právomoc vo veci konať. Súd preto návrhu žalobkyne vyhovel a predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil.

Žalobkyňa v žalobnom návrhu žiadala o odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku sp. zn. 2C/62/2012.

Lustráciou súd nezistil prebiehajúce exekučné konanie medzi účastníkmi konania a ani z výsluchu žalobkyne či zástupcu žalovanej súd túto skutočnosť preukázanú nemal. S poukazom na ustanovenie § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z.z. však rozhodol súd i o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, keďže ide o zákonné právo žalobkyne a to uznesením č. 2C 363/2012-22, zo dňa 10.4.2013, potvrdené uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 3Co/232/2013-39, zo dňa 28.8.2013.

V súvislosti s ochranou práv spotrebiteľa a keďže zatiaľ nie je zaistená účinná kontrola zo strany súdov a vzhľadom na porušenie č. 2012/4165 konštatované Európskou komisiou Generálny sekretariát v Bruseli v roku 2013 (stále zastúpenie Slovenskej republiky pri Európskej únii v Bruxelles) je treba prísne dodržiavať smernicu 93/13/EHS a pre budúcnosť zabezpečiť účinnú ochranu spotrebiteľov pred nekalými zmluvnými podmienkami v zmysle čl. 3 tejto smernice a okrem toho pre budúcnosť je treba, aby rozhodcovské súdy uplatňovali sankcie stanovené v § 11 zák. č. 129/2010 Z.z. za neuvedenie RPMN (ročná priemerná miera nákladov v zmluvách o spotrebiteľskom úvere) ako sa to vyžaduje v § 9 ods.2 zák. č. 129/2010 Z.z., toto neuplatnenie sankcie je v rozpore s účinným uplatňovaním čl. 23 a čl. 24 ods.1 smernice 2008/48/ES. Aj keď sa komisia zaoberá v rozsiahlom odbornom materiáli chybami rozhodcovských konaní, kde bola účastníkom spol. POHOTOVOSTĚ, všeobecne konštatuje, že Slovenské orgány okrem zásad uvedených v príslušnej judikatúre súdneho dvora by mali zohľadniť aj odporúčania Európskej komisie o mimosúdnom urovnávaní spotrebiteľských sporov ako aj návrh Európskej komisie na smernicu Európskeho parlamentu a Rady o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, ktorou sa mení a dopĺňa nariadenie ES č. 2006/2004 a smernica 2009/22/ES, avšak tieto návrhy vylučujú mimosúdne riešenie sporov na urovanie spotrebiteľských sporov. Situáciu spotrebiteľov však treba zlepšiť okamžite. Účelom spomínanej smernice je, aby sa dodržal čl. 288 ods.3 ZFEU (zmluvy o fungovaní Európskej únie). V časti materiálu sa spomína sa aj smernica o uplatňovaní pravidiel týkajúcich sa nekalých obchodných praktík (smernica 2008/29/ES) v závislosti na povinnosti Slovenskej obchodnej inšpekcie vo vzťahu k spotrebiteľom a spoločnostiam, ktoré uzatvárajú zmluvy so spotrebiteľmi. Keďže Súdny dvor vo veci C 76/10 POHOTOVOSTĚ zistil, že neexistujú dostatočné záruky zo strany najvyššieho súdu, lebo nejde o jasné rozsudky, že Slovenské súdy budú odteraz vykladať § 45 ods.1 písm. c) zákona o rozhodcovskom konaní a pravidlá Exekučného poriadku v súlade so zásadou ekvivalencie ako ju chápe Súdny dvor, budú musieť posudzovať ex offio nekalé zmluvné podmienky pred vydaním povolenia na vykonanie rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 149 ods. 1 O.s.p., ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

O trovách konania rozhodol súd podľa citovaného ustanovenia. Trovy boli priznané žalobkyni, ktorá bola v konaní úspešná. Žalobkyňa si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 301,06 eur, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia za 5 úkonov právnej služby určených podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. Hodnota jedného úkonu právnej služby bola určená podľa § 11 ods. 1 uvedenej vyhlášky a priznaná za tieto úkony: príprava a prevzatie zastúpenia vo výške 60,08 eur, vyjadrenie vo veci zo dňa 7.2.2014 vo výške 61,85 eur, účasť na nemeritórnom pojednávaní dňa 27.2.2014 vo výške 1 tj. 15,46 eur, účasť na pojednávaní dňa 2.6.2014 a dňa 4.9.2014 po 61,85 eur, spolu odmena 261,09 eur + náhrada výdavkov 1x režijný paušál pre rok 2013 po 7,81 eur, pre rok 2014 4x po 8,04 eur, spolu pre rok 2014 režijný paušál 32,16 eur. Spolu odmena a náhrada výdavkov 301,06 eur.

Podľa § 2 ods. 2 veta prvá zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený.

Žalobkyňa je pre toto konanie oslobodená od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Z.z. a súd jej návrhu vyhovel. Z tohto dôvodu súd zaviazal žalovanú zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania. Výška súdneho poplatku bola určená podľa položky 1 písm. b) sadzovníka súdnych poplatkov tj. vo výške 99,50 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, skutkovým
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym zisteniam, skutkovým
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona č. 233/95Zb., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.